

Gentil Puig i Moreno: *El passat ens empaita. Vicissituds d'un fill d'exiliat republicà*. Pagès Editors. Lleida. 2012.

El passat 26 de juny de 2013 en el marc d'Espais de l'Exili del Museu Comarcal de Manresa es va presentar el llibre de Gentil Puig i Moreno. Uns dies després es va presentar al Pont de Vilomara i Rocafort. En els dos casos amb un considerable èxit de públic.

Gentil Puig és un exiliat bagenc que va néixer a Rocafort l'any 1934 i que va passar la frontera el gener de 1939. Ell i la seva família es van quedar a viure a França. El pare del Gentil era Nònit Puig i Vila que va ser el principal dirigent de la Unió de Rabassaires a la comarca de Bages i un destacat dirigent de l'organització durant els anys de la Segona República. L'any 1936 va ser director de "La Terra" òrgan de la Unió de Rabassaires de Catalunya. La història del "Nunitu" com li deia la gent és una història que algun dia caldria fer perquè és un buit que bé caldria conèixer. El seu fill Gentil al llarg del llibre ens explica algunes coses del seu pare, poques i bàsicament la relació familiar. Sobre la vida del seu pare abans de 1939 no en sap gaires coses perquè no en volia parlar. Igualment que molts altres que van viure la guerra no volia parlar dels fets passats, no els

volia reviure. Nònit Puig mai més no va tornar a Catalunya, tampoc no participava gaire en la vida política dels cercles de l'exili. Es va dedicar a treballar, a llegir i a escriure. Ell sempre va ser autodidacta però amb un gran interès per la cultura i la ciència.

El Gentil va heretar del seu pare la inquietud per conèixer món, coses noves, l'interès per la ciència i la cultura, també l'esperit de lluita per canviar el món, per la justícia social i la llibertat.

Els exiliats republicans catalans van patir una veritable odissea en el seu periple de l'exili. Alguns van explicar les seves històries per deixar-ne constància per a les futures generacions.

Els fills dels exiliats també han començat a publicar les seves memòries. Així ho ha fet Gentil Puig i Moreno que és fill d'un exiliat que ha tornat i ens explica la seva història personal.

El Gentil ens escriu les seves memòries en un exercici per reviure el seu passat de manera cronològica i ordenada. Ens explica les seves "vicissituds" viscudes al llarg de la seva trajectòria vital. Les petites i les grans aventures, les persones amb qui va tenir més relació, els llocs on va estar, les situacions i moments que va viure, però també els seus pensaments, la seva evolució intel·lectual. La seva educació familiar, l'educació dins l'escola francesa, el procés de la seva formació intel·lectual, la seva formació laboral, la formació universitària i acadèmica, la relació familiar i fins i tot ens explica vivències sentimentals. Gentil té una actitud molt sincera i oberta.

A l'epíleg de l'obra el Gentil ens diu "escriu per a fer renàixer o per reviure totes aquelles persones i amics que he descobert i que he estimat". "El meu objectiu era descriure trossos i records de la meua via i de les meues idees".

El seu objectiu, doncs, és un clar exercici de reconstrucció de la memòria personal i col·lectiva. Perquè al llarg de tot el llibre l'autor ens va desgranant la seva història personal i la insereix dins la història general. Gentil Puig té, doncs,

una especial preocupació per interrelacionar la història personal i la història col·lectiva, les dues ajuden a explicar-se mútuament. Això contribueix a donar un sentit, una interpretació de les accions humanes, de la vida viscuda. El resultat és que el lector pot comprendre millor els fets i el seu context. A més és interessant veure com Gentil Puig sovint ens explica intuïcions, relacions o interpretacions dels fets viscuts per tal de trobar-hi algun sentit, alguna lògica, una interpretació.

Raimon Obiols en el pròleg, molt interessant, defineix Gentil Puig com un Sísif alegre, volent ressaltar la inquietud intel·lectual que el Gentil ha tingut, el combat per les causes de la llibertat i de la justícia social que sempre ha menat, la seva constància sense defallir en la lluita. A través de les pàgines de l'obra es pot veure el compromís social, polític, ideològic i ètic del Gentil amb els valors de l'esquerra, uns valors que havia viscut des de petit i que es van cultivar en l'entorn on va viure, a la família, amb els amics, al partit, a la universitat, als casals catalans. El criteri personal no queda ofegat per cap dogmatisme. Es podria dir que la seva formació es forja bàsicament dins la cultura francesa, dins l'àmbit de l'esquerra i també dins el catalanisme. En l'àmbit ideològic l'inspira la ideal de la Revolució Francesa, "Llibertat, Igualtat, Fraternitat", en una línia comunista primer i socialista després.

Gentil Puig ha tingut una intensa vida política. De jove es movia en cercles comunistes i catalanistes. Va ingressar a les Joventuts Socialistes Unificades i després al PSUC. Va esdevenir un quadre destacat i el partit li va confiar importants missions. Va fer diverses missions i viatges clandestins a Catalunya i a Espanya per encàrrec del partit. La seva actitud crítica envers el dogmatisme i l'autoritarisme que hi havia dins el PCE va començar durant el viatge a la URSS com a membre de les joventuts comunistes juntament amb Marcos Ana. El detonant va ser que no els deixaven visitar ni moure's lliurement pel país, solament pels

circuits establerts i sota control. La seva postura crítica va ajuntar-se a la postura dissident de Semprún, Claudín, Francesc Vicens. També la seva estada de tres anys a l'Algèria independent i socialista el van refredar de la seva militància al PSUC. Els fets de maig de 1968 el va viure de manera molt intensa als principals escenaris parisencs, a les barricades i a les grans concentracions. "Corre company, que el món vell ens empaita" era una frase d'aquell maig que Gentil reprèn en el títol del llibre de les seves memòries. Maig de 1968 va significar una ruptura amb el passat a nivell polític i a nivell personal. Va ser llavors, l'any 1968 quan tenia 34 anys que Gentil Puig, el fill de l'exiliat i exiliat ell mateix des de 1939, va decidir anar a viure a Catalunya.

L'etapa dels anys 70 i 80 viscuda a Barcelona és descrita amb molt detall. També van ser anys de molta activitat laboral, acadèmica, social, cultural i política. L'any 1974 es va incorporar a Bandera Roja de la mà de Solé Tura. Al 1976 s'incorpora al PSC de Joan Ravenós. Gentil ens fa una síntesi dels fets i

dels moviments més destacats que va viure en els anys de la Transició i ens explica com els va viure i com els va veure.

S'implica en els gran processos de canvi polític i de recuperació de la llengua i de la cultura catalana. Aquesta intensa activitat social va llegada amb un treball també molt intens a l'Institut Francès, a l'Escola de Mestres, a l'ICE de la UAB, a la Universitat Autònoma de Barcelona, a Rosa Sensat, etc. La vida acadèmica el porta a fer el doctorat a la Universitat de Montpeller sota el guiatge del gran Robert Lafont. Els estudis sobre lingüística, sociolingüística, l'ensenyament del francès, els seminaris acadèmics internacionals omplen de contingut professional i acadèmic d'aquests anys.

Cal destacar que Gentil Puig fa de veritable pont entre els cercles francesos i occitans que els acosta i els introdueix a Barcelona i a la societat catalana. La relació amb cercles del Rosselló es van fent més forts. Serà professor de la Universitat de Perpinyà.

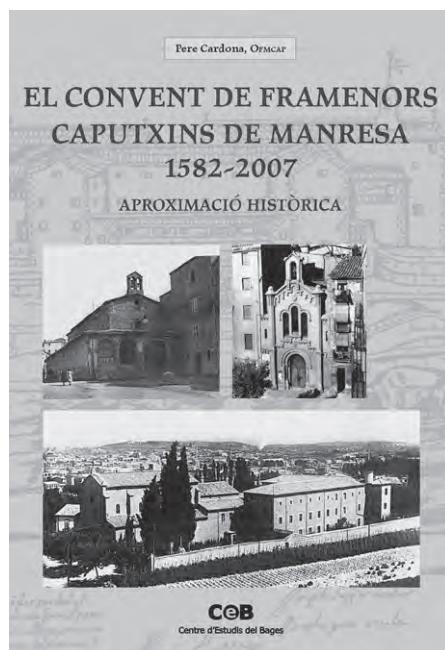
Gentil Puig és un personatge polifacètic amb una intensa vida intel·lectual

al, una vida política molt compromesa dins els àmbits de l'esquerra comunista i socialista, treballador industrial, professor universitari a Catalunya, a França, participant en projectes d'investigació lingüística i pedagògica internacionals, lluitador incansable de la llengua i la cultura catalana, autor d'unes trenta obres i d'un centenar d'articles científics sobre llengua, sociologia de la llengua i de temes culturals, director de la revista "Vallespir" editada a Catalunya Nord, etc.

Potser la formació i els valors que li va donar el seu pare, una educació llibertària i espartana, la vivència de la catalanitat, el gran interès per la cultura com a mitjà de formació personal, el valor pel treball, la seva inquietud personal i la seva educació en l'escola pública francesa, van contribuir poderosament a donar al Gentil aquesta personalitat tan característica d'home culte, inquiet, lluitador i bon amic dels seus amics.

Jaume Serra i Carné
Historiador

Novetat

Col·lecció Monogràfics, 28
14 x 24 cm - 504 pàgs. - PVP 24 €

El llibre ofereix, amb documentació inèdita d'arxiu, la vida i la irradiació dels caputxins a la ciutat de Manresa des de la seva fundació el 1582 fins al 2007. L'objectiu d'aquesta monografia és –segons l'autor– contribuir al coneixement del que ha estat la presència d'aquest Orde religiós a la ciutat de Manresa al llarg de 425 anys. No és només la història d'un edifici que per circumstàncies històriques va anar canviant d'ubicació; sinó que també ho és de les persones, els frares, de la seva vida i de les relacions amb la ciutat que els va acollir, i amb les autoritats, això sí, sense gaires particularitats.

Edita:

Amb el suport de:

CEB

Centre d'Estudis del Bages

Província de Framenors
Caputxins de Catalunya